

מדינת ישראל

המשרד להגנת הסביבה

الوزارة لحماية البيئة
Israel Ministry of Environmental Protection

מנהלת מחוז הצפון

תאריך: כ' אייר תשפ"א
02/05/2021

לכבוד
חקלאים במחוז צפון
קבלנים העוסקים בפינוי ושינוע פרש בע"ח
יחידות סביבתיות ומועצות אזוריות במחוז צפון
שלום רב,

הנדון: הנחיות סביבתיות לטיפול בזבל בע"ח למניעת מפגעים סביבתיים.

בעונה זו קוצרים את השדות החקלאים מגידולי החורף. ישנם חקלאים שמדשנים את השדות בזבל בע"ח לאחר הקציר.

ליישום זבל בע"ח בשדות חקלאים חשיבות רבה בשמירה על פוריות הקרקע ויציבותה. יחד עם זאת ליישום זבל בעלי חיים **גולמי** בשדות חקלאים השפעות סביבתיות חמורות כגון יצירת מטרדי ריח, דגירת זבובים, הפצת זרעים של עשבים, הפצת מחלות לגידולים החקלאיים, הפצת מחלות לחיות המשק ולאדם.

המשרד להגנת הסביבה עדכן השנה את התנאים ברשיונות עסק לגידול ואחזקת בעלי חיים בדגש על פעולות שיש לבצע בסככות הגידול (רפתות, מפטמות בקר, דירי צאן, אורוות, לולים, חזיריות וכו'), למניעת מפגעי ריח וזבובים.

ברצוננו להזכיר לציבור חקלאים ולעוסקים בפינוי ושינוע זבל בע"ח, בכללים ובחוקים לטיפול בזבל שימנעו מפגעים סביבתיים בסככות הגידול ובעת יישום הזבל בשטחים חקלאיים.

בתנאים ברשיון עסק לגידול ואחזקת בעלי חיים נקבעו דרישות לטיפול לאחסון לפינוי זבל בעלי חיים:

דרישות לטיפול בזבל בתוך סככות גידול בעלי חיים¹:

- (1) בעל עסק יבטיח לחות נמוכה מ- 40% בזבל שבשטח השיכון בכל רגע נתון באמצעים הבאים:
 - (א) קילטור, תיחות, היפוך, איוורור.
 - (ב) מיצוק באמצעות הוספת חומרי מיצוק תאיים כגון נסורת, גזם מרוסק וקש.
- (2) זבל רטוב מעל 40% לחות שמקורו במדרכים או בתאי רביצה יטופל באחת או יותר מהדרכים הבאות:
 - (א) הזבל יפוזר בשטח השיכון ויוצנע באמצעות מכונה ייעודית, הטיפול בזבל ימשך מכל יום עד לקבלת לחות נמוכה מ-40%.
 - (ב) הזבל יאצר במאצרה ייעודית מקורה ויטופל באופן מידי עד לקבלת לחות יחסית נמוכה מ-40%.
 - (ג) הזבל יאצר במאצרה ייעודית מקורה או מכולה ויפונה למיתקן טיפול בזבל מאושר כדון, תוך 5 ימים מפינוי הזבל במדרך או בתאי הרביצה;
 - (ד) הזבל נוזלי, (מעל 85% לחות), יאוחסן במאצרה ייעודית מקורה או מכולה ויועבר תוך 5 ימים לצורך הזרקתו לתוך הקרקע באמצעות מכונה ייעודית, בהתאם לתוכנית שאושרה מראש על ידי נותן האישור.

¹ סככות גידול בעלי חיים: לולים, רפתות, מפטמות חלב, דירי צאן, חזיריות, אורוות, כלביות וכו'.

דרישות לאחסון זבל:

- (1) בעל עסק יאחסן זבל מחוץ לשטחי השיכון במאצרה ייעודית מקורה או במכולה.
- (2) במקרה של אחסון זבל במכולה, תוצב המכולה על גבי משטח מקורה בלבד.

דרישות לפינוי זבל:

- (1) בעל עסק יפנה זבל מהעסק לאחד או יותר מהיעדים הבאים:
 - (א) למיתקן טיפול בזבל.
 - (ב) זבל נוזלי מעל 85% לחות, ליישום כדשן או כמטייב קרקע בשדה חקלאי מעובד באמצעות הזרקתו בתוך הקרקע במכונה ייעודית תוך החדרתו המידית. באישור נותן האישור.
 - (ג) זבל שטופל בשטחי השיכון, באמצעות קילטור, תיחוח או יובש באמצעות חומרי ספיחה ל-60% חומר יבש. ליישום כדשן או כמטייב קרקע בשדה חקלאי מעובד ובלבד שהלחות בזבל נמוכה מ-40% ובכפוף לכך שהפינוי יהיה בסמוך לפיזורו והצנעתו המידית בקרקע.
 - (ד) ליעד או לשימוש אחר באישור נותן האישור.
- (2) בעל עסק ינהל רישום כמפורט להלן:
 - (א) במקרה של פינוי הזבל למיתקן מאושר כדן, הרישום יכלול את הפרטים הבאים: שם המיתקן, תאריך הפינוי וכמות הזבל שפונתה. בעל העסק ישמור קבלות ו/או תיעוד על פינוי זבל למתקן הטיפול.
 - (ב) במקרה של סילוק זבל ליישום כדשן או כמטייב קרקע, הרישום יכלול את הפרטים הבאים: לחות הזבל בצאתו מהעסק, מקום הפיזור (גוש, חלקה, כולל גודל השטח), תאריך הפיזור וכמות הזבל שפוזרה.
 - (ג) במקרה של פינוי ליעד או לשימוש אחר, הרישום יהיה לפי הנחיות נותן האישור.
- (3) בעל עסק ישמור אסמכתאות ותיעוד של הרישום ופינוי זבל ליעד שנבחר, למשך 3 שנים ויצגם או ימסרם לנותן האישור, לפי דרישתו.
- (4) בעל עסק יפנה זבל כאמור בסעיפים 2 (א) ו(ג) באמצעות מוביל בעל רישיון עסק תקף להובלת פסולת.

מפעלים לטיפול בזבל בעלי חיים:

במחוז הצפון פועלים מספר מפעלים אזוריים לטיפול בזבל בעלי חיים. מפעלים אלה כוללים תשתיות מתאימות למניעת זיהום סביבתי ופעילותם מפקחת ע"י גם ע"י המשרד להגנת הסביבה. מפעלים לטיפול בזבל בעלי חיים עומדים לרשותכם, מומלץ להתקשר בהסכם שנתי, עם עסקים אלה, כדי לשריין שטח טיפול עבורכם ומחיר כניסה זול. להלן רשימת עסקים לטיפול בזבל בע"ח במחוז צפון:

- גרין קומפוסט – מושב אבן מנחם.
- קומפוסט שזרים – במועצה האזורית הגליל בעליון (צפוי להסגר בחודשים הקרובים).
- קומפוסט הגולן-נוב – ברמת הגולן
- מתקן ביוגז מיצר – ברמת הגולן
- קומפוסט שדה אליהו – במועצה האזורית עמק המעיינות.
- קומפוסט שלוחות – במועצה האזורית עמק המעיינות.
- קומפוסט העמקים – במועצה האזורית הגלבוע.
- ביוגז תל יוסף – המועצה האזורית הגלבוע.
- קומפוסט מדרך עוז – במועצה האזורית מגידו.

מדינת ישראל

המשרד להגנת הסביבה

الوزارة لحماية البيئة
Israel Ministry of Environmental Protection

מנהלת מחוז הצפון

מתקן מקומי לטיפול בזבל בעלי חיים :

חקלאים שמעוניינים להקים בשטחם מתקנים מקומיים לטיפול בזבל שנוצר אצלם במשק, מוזמנים לפנות למחוז לקבל הנחיות לתשתיות סביבתיות הנדרשות בהקמת המתקנים אלה.

אנו מבקשים מכם להקפיד לטפל בזבל בהתאם לכללים אלה, כדי למנוע מטרדים סביבתיים, תלונות שכנים אודות זבובים וריח.

בברכה,

דורית זיס

דורית זיס

מנהלת המחוז

העתקים :

- אבי רדעי – רא"ג סביבה חקלאית, ירושלים. (ג)
- ד"ר סיגל בלומנפלד- ראש תחום תשתיות, כאן. (ג)
- סאמר סאלח- ראש תחום פיקוח, כאן. (ג)
- שהניז מולא חרבזי – יועצת משפטית, כאן. (ג)
- מישל מור יוסף – רכז מפקחי משטרה ירוקה, משטרה ירוקה, כאן. (ג)
- עדו סמילנסקי – מרכז בכיר סביבה חקלאית